Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

datum *18 juni 2015*

Betreffende wetsvoorstel:

34109
Bundeling en aanpassing van regels op het terrein van cultureel erfgoed (Erfgoedwet)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 16 juni 2015 met algemene stemmen aangenomen door de Tweede Kamer.

Aangenomen en overgenomen amendementen

Artikel 1.1
Paragraaf 3.2
19 → 20 → **41** (Monasch c.s. waarmee een rijksmonument en een cultuurgoed tezamen als ensemble kunnen worden aangewezen.

Dit amendement regelt de mogelijkheid om monumenten en hun interieurs in samenhang aan te wijzen als ensemble. De indieners vinden het van belang om de samenhang en elkaar versterkende waarde van monumenten en hun interieurs tot uitdrukking te brengen door de aanwijzing in een apart informatiesysteem. Hierdoor wordt de kennis over belangrijke ensembles en hun waarde vergroot en worden de inspanningen voor de bescherming van ensembles ondersteund. De samenhang kan tijdens het gebruik van het monument ontstaan zijn, of doordat het gebouw en het interieur in samenhang ontworpen zijn.

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

Voor aanwijzing dient de samenhang van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis te zijn. Door dit amendement wordt de verantwoordelijkheid van gemeenten niet uitgebreid, die blijft zich richten op de Rijksmonumenten.

Vanwege de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en de veiligheid is er een beperking gesteld aan de opname van gegevens in het informatiesysteem voor ensembles. In alle gevallen zal er een algemene omschrijving van het ensemble opgenomen worden. Een gedetailleerde omschrijving en de motivering voor de aanwijzing van het ensemble worden slechts opgenomen na toestemming van de eigenaar. Hiermee worden de belangen van de eigenaar beschermd.
Aangenomen. Voor: de Groep Bontes/Van Klaveren, het CDA, de ChristenUnie, de SGP, Houwers, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.

Artikel 2.6, vijfde lid
12 → **39** (Van Veen) waarmee wordt geëxpliciteerd dat de minister een aanvaardingsplicht heeft voor cultuurgoederen in binnen- en buitenland.

In de loop van de geschiedenis zijn Nederlandse verweesde cultuurgoederen of verzamelingen die van waarde zijn voor onze nationale identiteit over de hele wereld vervaardigd of verzeild geraakt. Deze verweesde cultuurgoederen of verzamelingen bevinden zich in vele verschillende landen buiten Nederland. In dit amendement wordt geëxpliciteerd dat de Nederlandse regering verweesde cultuurgoederen en verzamelingen die zich buiten Nederland bevinden, ook worden aanvaard als zij onbezwaard, om niet en zonder belastende voorwaarden worden overgedragen.
Aangenomen met algemene stemmen.

Artikel 2.6
36 (Keijzer) waarmee een weigeringsgrond in de wet wordt opgenomen ten aanzien van de aanvaardingsplicht van de minister.

De indiener beoogt met dit amendement een weigeringsgrond op te nemen met betrekking tot de aanvaardingsplicht van de Minister. Aangezien op voorhand niet te voorzien is wat aan de Staat zal worden aangeboden, is het denkbaar dat de Staat met disproportionele kosten voor beheer wordt geconfronteerd. In deze onvoorziene gevallen voorziet dit amendement voor een weigeringsgrond.
Aangenomen. Voor: de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, het CDA, de ChristenUnie, de SGP, de VVD, Houwers, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, Van Vliet en de SP.

Artikel 3.7, eerste lid
25 → 40 → **42** (Dik-Faber en Pechtold) dat regelt dat uitzonderlijke schoonheid een grond is om tot aanwijzing van een cultuurgoed over te gaan.

Met dit amendement wordt uitzonderlijke schoonheid een grond om tot aanwijzing van een cultuurgoed over te gaan. Het toevoegen van het begrip 'uitzonderlijke schoonheid' is voor de indieners van belang omdat hiermee de esthetische waarde kan worden meegenomen in het besluit om een object aan te wijzen als beschermd cultuurgoed.
Aangenomen. Voor: de PVV, de ChristenUnie, de SGP, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.

Paragraaf 3.2
9 → **37** (Dik-Faber) waarmee het belang van lokaal erfgoed wordt benadrukt.

Met dit amendement wordt het belang van lokaal erfgoed benadrukt. Als een College van Burgemeester en Wethouders niet zorgt voor de bescherming van dit waardevolle erfgoed middels een verordening, geeft dit amendement de gemeenteraad de positie om een erfgoedverordening op te stellen. Het amendement biedt daarmee ook de basis voor het gesprek over het behoud van erfgoed en het maken van de afweging of en hoe erfgoed het best behouden kan worden.
Aangenomen. Voor: de PVV, het CDA, de ChristenUnie, de SGP, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.

Paragraaf 3.2
10 → **38** (Dik-Faber) waarmee het belang van lokaal erfgoed wordt benadrukt op provinciaal niveau.

Met dit amendement wordt het belang van lokaal erfgoed benadrukt. Als gedeputeerde staten niet zorgen voor de bescherming van dit waardevolle erfgoed middels een verordening, geeft dit amendement de provinciale staten de positie om een erfgoedverordening op te stellen. Het amendement biedt daarmee ook de basis voor het gesprek over het behoud van erfgoed en het maken van de afweging of en hoe erfgoed het best behouden kan worden.
Aangenomen. Voor: de PVV, het CDA, de ChristenUnie, de SGP, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.

Diverse artikelen
15 → **21** (Pechtold en Dik-Faber) waarmee ook cultuurgoederen in handen van andere publiekrechtelijke rechtspersonen dan gemeenten, provincies en Rijk onder het bereik van de wet vallen.

De indieners zijn van mening dat niet alleen het openbaar kunstbezit dat in handen is van de Staat, provincies en gemeenten beschermd zou moeten worden door de Erfgoedwet, maar ook het erfgoed dat in het bezit is van waterschappen, universiteiten en andere publiekrechtelijke rechtspersonen. Wanneer er sprake is van cultuurgoederen of (deel) collecties die van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis en onvervangbaar en onmisbaar voor het Nederlands cultuurbezit zijn, is het van belang dat de eventuele vervreemding hiervan zorgvuldig verloopt, ongeacht of de eigenaar de Staat, een provincie, gemeente, waterschap, universiteit of ander publiekrechtelijk rechtspersoon is.

De indieners willen daarom aan alle bestuursorganen met een wettelijke taak de verplichting opleggen om advies van een deskundigencommissie in te winnen op het moment dat er een redelijk vermoeden bestaat dat het gaat om cultuurgoederen of (deel)collecties die van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis en onvervangbaar en onmisbaar voor het Nederlands cultuurbezit zijn. Universiteiten en waterschappen bezitten waardevol cultuurbezit dat vaak vrij specifiek is en vooral gerelateerd aan de historie van de organisatie zelf, waardoor in die gevallen bij een voornemen tot vervreemding geen advies zal hoeven worden ingewonnen. De omvang van de extra verplichting en het verwachte effect – een extra waarborg voor het openbare kunstbezit dat mogelijk onvervangbaar is en van grote waarde voor Nederland – acht de indiener daarmee dus in balans.
Aangenomen. Voor: het CDA, de ChristenUnie, de SGP, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.

Paragraaf 4.2
16 → **35** (Pechtold en Monasch) waarmee ook particulieren kunnen reageren op het voornemen van vervreemding van een cultuurgoed of verzameling door een overheid.

De Erfgoedwet moet waarborgen dat op het moment dat er een voornemen is tot vervreemding van cultuurgoederen of (deel)collecties die mogelijk van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis en onvervangbaar en onmisbaar voor het Nederlands cultuurbezit zijn, er een advies wordt gevraagd aan een deskundigencommissie. Het is aan de overheid die het voornemen tot vervreemding heeft om te besluiten of het advies van een deskundigencommissie nodig is. Ook is het vervolgens aan die overheid om de deskundigencommissie samen te stellen. De indieners zijn van mening dat deze procedure nog onvoldoende bescherming voor ons erfgoed biedt. Het is immers mogelijk dat de betreffende overheid de te vervreemden kunst onvoldoende op waarde weet te schatten en daarom (ten onrechte) geen deskundigenadvies inwint. De indieners willen om die reden graag dat het voornemen tot vervreemding bekendgemaakt wordt. De bekendmaking bevat in elk geval een beschrijving van het cultuurgoed of de verzameling, een motivering van de voorgenomen vervreemding en een mededeling of advies wordt gevraagd als bedoeld in artikel 4.17. Wanneer de betreffende overheid het voornemen heeft om geen advies te vragen aan een deskundigencommissie, worden derden gedurende zes weken in de gelegenheid gesteld om op het voornemen tot vervreemding te reageren. Zij kun zienswijzen indienen over de vraag of het cultuurgoed of de verzameling van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis is en onvervangbaar en onmisbaar voor het Nederlands cultuurbezit. Op deze manier is de procedure rondom vervreemding van een cultuurgoed transparant. Het is vervolgens aan de overheid om de reacties te wegen en te bepalen of het deskundigenadvies alsnog moet worden ingewonnen.
Aangenomen. Voor: het CDA, de ChristenUnie, de SGP, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.

Artikel 4.20
14 (Pechtold) waarmee de periode tussen het besluit tot vervreemding en de daadwerkelijke vervreemding van een cultuurgoed of verzameling door de staat, provincie of gemeente dertien weken bedraagt.

Met dit amendement wordt tussen het moment waarop de staat, een provincie of gemeente de Minister op de hoogte stelt van een vervreemding van een cultuurgoed of verzameling en de daadwerkelijke vervreemding, een periode van dertien weken geïntroduceerd. Deze periode is gelijk aan de termijn uit artikel 10:39, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht. Op die manier wordt voorkomen dat de vernietiging van een besluit tot vervreemding plaatsvindt nadat een cultuurgoed is vervreemd. Hiermee wordt eventuele problematiek omtrent teruggave voorkomen.
Aangenomen. Voor: de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, het CDA, de ChristenUnie, de SGP, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.

Artikel 10.17
18 (Monasch) waarmee in de monumentenwet, in afwachting van inwerkingtreding van de omgevingswet, een onderhoudsplicht voor monumenten wordt opgenomen.

Voor de instandhouding van Rijksmonumenten is een aantal stimulerende financiële instrumenten. Daarnaast is het verboden een monument te beschadigen of te vernielen. Er bestaat echter geen directe plicht om het minimale onderhoud aan een monument te plegen dat nodig is om de instandhouding te verzekeren.
Er is jurisprudentie opgebouwd over de verplichting om monumenten in stand te houden en er zijn generieke instrumenten om eigenaren te bewegen om onderhoud aan gebouwen te plegen. Deze leggen de norm voor het onderhoud aan monumenten onvoldoende eenduidig vast.
Ten aanzien van Rijksmonumenten legt dit amendement de norm vast dat de eigenaar de plicht heeft om het monument zodanig te onderhouden dat instandhouding gewaarborgd is.
Omdat de werking van de Monumentenwet eindigt bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal er een vergelijkbaar amendement ingediend worden bij de behandeling van de Omgevingswet, op het moment dat dit amendement aangenomen wordt.
Aangenomen met algemene stemmen.

Verworpen, ingetrokken en/of vervallen amendementen

Artikel 1.1
24 (Bisschop) waarmee wordt verduidelijkt dat ook mobiel erfgoed (vervoermiddelen) onder het bereik van de wet valt.

Voor het behoud en de ontwikkeling van het mobiele erfgoed is een wettelijke erkenning van wezenlijk belang, zeker wanneer objecten niet de status van beschermd cultuurgoed hebben. Door het ontbreken van enige vorm van erkenning wordt de status van vervoermiddelen die onderdeel zijn van cultureel erfgoed in de praktijk momenteel onvoldoende onderkend. Dat kan bijvoorbeeld de financiering van mobiel erfgoed bemoeilijken. Dit amendement bepaalt expliciet dat vervoermiddelen gelden als cultuurgoed en dat zij daarmee de erkenning van onderdeel van cultureel erfgoed hebben.
Ingetrokken.

Artikel 1.1
22 → **44** (Dik-Faber) waarmee ook tuinen, terreinen en landschappen kunnen worden aangewezen als deel van een rijksmonument.

Dit amendement regelt dat ook landschappen en (stads)tuinen die bij rijksmonumenten horen als rijksmonument kunnen worden aangewezen. Parken of historische (stads)tuinen kunnen onderdeel zijn van een ensemble. Het moet wettelijk mogelijk zijn om monumenten aan te wijzen in combinatie met het bijbehorende landschap, park of (stads)tuin.
Verworpen. Voor: de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, de ChristenUnie, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdD en de SP.

Artikel 3.9
17 (Van Veen) waarmee voor de aanwijzing tot beschermde verzameling of beschermd cultuurgoed toestemming van de eigenaar nodig is.

In de Erfgoedwet is volgens de indiener een gezonde balans nodig tussen het belang van de eigenaar en de bescherming van cultureel erfgoed. De indiener is van mening dat bij de aanwijzing van cultuurgoed als beschermd cultuurgoed in het huidige voorstel slechts in zeer beperkte mate rekening wordt gehouden met het belang van de bezitter en de gevolgen die een aanwijzing voor het bezit van hem of haar betekent. Dit amendement regelt daarom dat voor de aanwijzing van een cultuurgoed als beschermd cultuurgoed, altijd toestemming van de eigenaar nodig is.
Verworpen. Voor: de Groep Bontes/Van Klaveren, het CDA, de VVD, Houwers en Van Vliet.

Paragraaf 4.2 vervalt
13 (Van Veen) waarmee het onderscheid tussen particulieren en overheden bij het bezit van cultuurgoederen verdwijnt.

Het is aan overheden zelf om te bepalen wat te doen met cultuurgoederen. De Erfgoedwet geeft in voldoende mate en met een helder kader aan op welke wijze de Minister kan besluiten tot het aanwijzen van cultuurgoederen als beschermde cultuurgoed. Door het laten vervallen van deze paragraaf vervallen de artikelen 4.17 tot en met 4.20 die specifiek zien op de procedure ten aanzien van cultuurgoed van Staat, provincie of gemeente.

Bovendien wordt er op deze manier geen onderscheid meer gemaakt tussen het publieke en particuliere bezit van cultuurgoederen.
Verworpen. Voor: de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, de VVD, Houwers en Van Vliet.

Artikel 4.17, onder a
Artikel 4.18
11 (Dik-Faber) dat regelt dat bij de vervreemding van cultuurgoederen of verzamelingen in handen van de staat, provincies of gemeenten niet alleen wordt gekeken naar het nationale belang, maar ook naar het regionale of lokale belang.

Er bestaat onduidelijkheid of met het begrip «Nederlands cultuurbezit» ook kunst van regionale of lokale betekenis wordt bedoeld. Om deze onduidelijkheid weg te nemen wordt in dit amendement geregeld dat bij de vervreemding van cultuurgoederen of verzamelingen in handen van de staat, provincies of gemeenten, niet alleen wordt gekeken naar het nationale belang, maar ook naar een regionaal of lokaal belang.
Verworpen. Voor: de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, de ChristenUnie, de Groep Kuzu/Öztürk, D66, GroenLinks, de PvdD en de SP.

Artikel 4.17
5 → **45** (Keijzer c.s.) dat regelt dat tegen het vervreemden (waaronder het verkopen) van een cultuurgoed of een verzameling door de Staat, Gedeputeerde Staten of het College van B&W de mogelijkheid van bezwaar en beroep open staat.

De indieners beogen met dit amendement te regelen dat tegen het vervreemden (waaronder het verkopen) van een cultuurgoed of een verzameling door de Staat, Gedeputeerde Staten of het College van B&W de mogelijkheid van bezwaar en beroep open staat.

Het gevolg van vervreemding is dat de onttrokken kunstvoorwerpen niet langer toegankelijk zijn voor het Nederlandse publiek. Aangezien het hier gaat om kunstvoorwerpen die voor een belangrijk deel bijeengebracht zijn door de betrokkenheid van particulieren bij dat openbaar kunstbezit, is een zorgvuldige procedure vereist. De indieners menen net als de Afdeling advisering van de Raad van State dat de Erfgoedwet nog onvoldoende bescherming biedt bij de vraag of kunstvoorwerpen uit het openbaar kunstbezit (kunst die in eigendom is van de overheid) zouden mogen worden verkocht aan het buitenland of een particulier.

De extra waarborg die de regering naar aanleiding van het advies van de Raad van State heeft ingebouwd, is naar mening van de indieners onvoldoende. Ondanks de geïntroduceerde informatieverplichting in artikel 4.20 kan het betrokken overheidsorgaan dan namelijk nog steeds tot vervreemding overgaan bij een negatief advies of een uitgebleven advies. Daarnaast is er geen zekerheid dat het informeren tijdig gedaan moet worden en is overtreding van de informatieverplichting geen overtreding in de zin van de Wet op de economische delicten.

Bezuinigingen op cultuur en de vrije besteedbaarheid van opbrengsten kunnen onterechte stimulans zijn om tot een besluit tot vervreemding over te gaan. De zelfregulering via de Leidraad Afstoting Museale Objecten levert daarmee onvoldoende bescherming.

Door beroep en bezwaar mogelijk te maken, wordt er naar mening van de indieners wel voldoende wettelijke bescherming geboden van openbaar kunstbezit.
Verworpen. Voor: de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, het CDA, de ChristenUnie, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdD en de SP.

Artikel 5.1
46 (Keijzer) waarmee natuurlijke personen op hun eigen grond zijn uitgezonderd van het verbod de bodem te verstoren.

Dit amendement regelt dat natuurlijke personen ten behoeve van het opsporen, onderzoeken of verwerven van cultureel erfgoed of onderdelen daarvan, op hun eigen grond de bodem mogen verstoren zonder certificaat daartoe, mits zij dit niet vanuit een beroep of bedrijf doen en die grond gelegen is in een gebied waarvan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur is bepaald dat deze geen of beperkte archeologische waard heeft.
Verworpen. Voor: van de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, het CDA, de ChristenUnie, de SGP, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS en de PvdD.

Toevoeging paragraaf aan hoofdstuk 7
23 (Jasper van Dijk) waarmee de opbrengst van vervreemding van cultuurgoederen, verzamelingen of monumenten ten goede komt aan behoud of ontwikkeling van collecties in beheer van musea.

Indiener is van mening dat opbrengsten bij verkoop van erfgoed door overheden (in beheer bij musea) altijd moeten worden besteed aan behoud en ontwikkeling van collecties in beheer van musea. Dat is in lijn met de Ethische Code voor Musea en de daarvan afgeleide LAMO (Leidraad Afstoting Museale Objecten). Dit voorkomt afstoting om louter financiële redenen.
Verworpen. Voor: de ChristenUnie, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.

Moties

26 (Dik-Faber) over nadere regels voor de afstoting van museale objecten.
Verworpen. Voor: de ChristenUnie, de Groep Kuzu/Öztürk, GroenLinks, de PvdD en de SP.

27 (Pechtold) over een inventarisatie van de bezuinigingen bij musea op "kennis en kunde".
Ingetrokken.

28 (Keijzer) over een toplijst van waardevolle ensembles.
Verworpen. Voor: de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, het CDA, de ChristenUnie, de SGP, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, D66, GroenLinks, de PvdD en de SP.

30 (Keijzer) over het ambitieuzer aanwijzen van naoorlogs erfgoed.
Verworpen. Voor: de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, het CDA, de ChristenUnie, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdD en de SP.

31 → **48** (Keijzer, Monasch, Pechtold, Dik-Faber en Bisschop) over een onderzoek naar de (financiële) inzet en waardering van vrijwilligers
Aangenomen. Voor: de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, het CDA, de ChristenUnie, de SGP, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.

32 (Jasper Van Dijk)over landelijke regie nemen bij grote archeologische vondsten.
Verworpen. Voor: de PVV, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, D66, GroenLinks, de PvdD en de SP.

33 (Jasper Van Dijk en Monasch)over pal staan voor het Nederlandse mobiele erfgoed.
Aangenomen. Voor: de PVV, de ChristenUnie, de SGP, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.

29 en 34 → **47** (Monasch, Dik-Faber, Keijzer en Jasper Van Dijk) over erkenning van mobiel erfgoed als volwaardig cultureel erfgoed.
Aangenomen. Voor: de PVV, de Groep Bontes/Van Klaveren, het CDA, de ChristenUnie, de SGP, de VVD, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, 50PLUS, Van Vliet, D66, GroenLinks, de PvdA, de PvdD en de SP.